סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תש"ף, 2020
מספר השאלון: 34281
קובץ: תשובות סופיות

אזרחות

שאלון 34281

הוראות לנבחן

הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – (1×14) – 14 נקודות
פרק שני – (3×9) + (1×13) – 40 נקודות
פרק שלישי – (2×12) – 24 נקודות
פרק רביעי – (2×11) – 22 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון (14 נקודות)

שאלה 1

א. לאומיות אתנית־תרבותית. הצגה: שאיפה משותפת לבני לאום לשלטון עצמי במדינה ריבונית או לניהול עצמי בתוך מדינה; התלכדות סביב יסודות אתניים־תרבותיים משותפים: מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה ולפעמים דת; אין בהכרח חפיפה בין לאום לאזרחות, והלאום קודם למדינה. ציטוט: "לטענת הנהלת "יד ושם", המכתבים הם עדות לפרק חשוב בתולדות עם ישראל בשואה, ולכן מקומם ב"יד ושם", שהוא מוסד רשמי של מדינת ישראל המופקד על תיעוד חיי היהודים לפני השואה ובמהלכה." / "לטענתם, שימור המכתבים במוזאון יתרום להנצחת השואה ולהנחלת מורשת השואה לדורות הבאים." קישור: ההיסטוריה המשותפת של עם ישראל והמורשת שעוברת לדורות הם יסודות אתניים־תרבותיים משותפים; הילדים לא היו אזרחי המדינה (שטרם קמה) – הלאום קודם למדינה.

ב. הזכות לקניין: זכותו של אדם לרכוש רכוש (חומרי או רוחני), להחזיק בו ולעשות בו כרצונו – להשתמש בו, למכור, להשכיר, להוריש או לתת במתנה; המדינה לא תפגע בקניינו של אדם ותגן עליו מפני פגיעה בידי אחרים. ציטוט: "לטענתו, הוא שילם על המכתבים בכספו, ולכן הוא רשאי למכור אותם במכירה פומבית." קישור: האספן רכש את המכתבים בכספו ומחזיק בהם, ולכן לטענתו הוא רשאי לעשות בהם כרצונו – למכור אותם.

שאלה 2

א. קביעת מדיניות ויישומה (ביצועה): הממשלה מקבלת החלטות ומתווה קווי פעולה, ומוציאה את ההחלטות לפועל (באמצעות משרדי הממשלה), בתחומים שונים בענייני פנים וחוץ (כלכלה, חקלאות, חינוך, בריאות ועוד). ציטוט: "פרשנים לענייני כלכלה מסבירים שמשרד הכלכלה ומשרד החקלאות מעוניינים להגן על יצרני החמאה המקומיים מפני תחרות ולכן מגבילים את ייבוא החמאה ממדינות אחרות לישראל." קישור: המשרדים החליטו על קו פעולה – הגנה על היצרנים המקומיים – והוציאו אותו לפועל בהגבלת הייבוא, בתחום הכלכלה והחקלאות.

ב. מנגנון פיקוח וביקורת בלתי פורמלי (חוץ־מוסדי): ביקורת של גופים, ארגונים או אזרחים באמצעים כמו הפגנות, עצומות, מכתבים ותקשורת; ביוזמתם וללא הסמכה חוקית; כדי להגביל את השלטון, להפעיל לחץ על קובעי המדיניות כדי לשנות מדיניות או לעורר דיון ציבורי. ציטוט: "ראשי הארגון ביקשו מציבור צרכני החמאה שיצטרפו למאבקם, ויכתבו לשרים מכתבים ובהם ידרשו לתת מענה למחסור בחמאה." / "קבוצה של אזרחים הקימה את ארגון "האינטרס שלנו"." קישור: אזרחים התארגנו ביוזמתם, בלי הסמכה בחוק, ופועלים במכתבים לשרים כדי ללחוץ על הממשלה לשנות את מדיניות הייבוא.

פרק שני (40 נקודות) – שאלות 3–7

שאלה 3

- הפנייה לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל: קריאה – גם בתוך התקפת הדמים שנערכה על היישוב – לשמור על השלום וליטול חלק בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים.
- ההכרזה פונה אל האומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבניין מדינתו, ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים (כלומר להכיר בה ולקבל אותה כחברה באו"ם). (בהכרזה נאמר גם שמדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מ־29 בנובמבר 1947.)

שאלה 4

שניים מאלה, כל אחד מוסבר: כלליות – לכל אזרח זכות לבחור ולהיבחר; שוות – לכל בוחר קול אחד בעל משקל שווה; חשאיות – רק הבוחר יודע במי בחר (קלפי, פרגוד, מעטפה סגורה); מחזוריות – בחירות בפרקי זמן קבועים בחוק; חופשיות – בחירה על פי רצון חופשי, בלי לחץ, עם חופש ביטוי והתארגנות פוליטית והתמודדות של שתי מפלגות / שני מועמדים לפחות.

שאלה 5

חובת האדם כאדם (חלה על כל אדם באשר הוא אדם): לכבד את זכויות הזולת ולא לפגוע בהן (בחייו, בגופו, ברכושו, בכבודו). חובת האדם כאזרח (חלה על אדם משום שהוא אזרח המדינה): לציית לחוקי המדינה – לשלם מסים, לשרת בצבא; או מעורבות אזרחית ותרומה לחברה ולמדינה / חובת הנאמנות למדינה.

שאלה 6

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (1992): מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו כדי לעגן את ערכי ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; זכויות: חיים, גוף וכבוד; קניין; חירות אישית (אין שוללים חירות במאסר, מעצר וכו'); יציאה מישראל וכניסה אליה (לאזרח); פרטיות וצנעת הפרט; פסקת ההגבלה – אין פוגעים בזכויות אלא בחוק ההולם את ערכי המדינה, לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש; כל רשויות השלטון חייבות לכבד את הזכויות; אין לשנותו בתקנות שעת חירום. או חוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי (2018): חובה – סעיף עקרונות היסוד (ארץ ישראל מולדתו ההיסטורית של העם היהודי; מדינת ישראל מדינת הלאום של העם היהודי שבה הוא מממש את זכותו להגדרה עצמית; מימוש ההגדרה העצמית הלאומית ייחודי לעם היהודי) ועוד שני סעיפים במלואם, למשל: סמלי המדינה, בירת המדינה, שפה, קיבוץ גלויות, הקשר עם העם היהודי, התיישבות יהודית, לוח רשמי, יום העצמאות וימי זיכרון, ימי מנוחה ושבתון, נוקשות.

שאלה 7

שניים מאלה (כל הבדל לפי קריטריון): ערך מרכזי – סוציאל־דמוקרטית: שוויון חברתי־כלכלי קודם לחירות הכלכלית (סולידריות, צמצום פערים), ואילו ליברלית: חירות כלכלית על פני שוויון; האחריות לרווחת הפרט – סוציאל־דמוקרטית: המדינה אחראית כלפי החלש (מדינת רווחה, רשת ביטחון סוציאלית), ואילו ליברלית: הפרט אחראי לחייו ולרווחתו; מידת מעורבות המדינה – סוציאל־דמוקרטית: מעורבות רבה (סבסוד, שירותים חברתיים, חקיקה חברתית, הלאמה, מיסוי גבוה על העשירונים העליונים), ואילו ליברלית: מעורבות מינימלית (יוזמה פרטית, תחרות, שוק חופשי, הפרטה, הפחתת מסים, צמצום קצבאות).

פרק שני (40 נקודות) – שאלות 8–12

שאלה 8

- שניים מאלה: מאמינים בעיקרי האמונה של הדת היהודית ומקפידים על שמירת מצוות; לימוד תורה ערך עליון (העדפה של לימוד תורה על פני שירות צבאי); נמנעים משימוש בבתי דין כלליים ויש להם בתי דין משלהם; נשמעים למרות רבניהם בכל תחומי החיים; שואפים להתנהלות המדינה על פי ההלכה; מורכבים מתתי־קבוצות (חסידים, ליטאים, ספרדים); מגמה של התבדלות במגורים והסתגרות; מערכת חינוך נפרדת המדגישה לימודי קודש; חלק מהקבוצות אינן ציוניות; הקפדה על לבוש המבטא השתייכות לקבוצה.

- מתן יחס שונה לאדם (או לבני אדם) על בסיס שוני רלוונטי לעניין הנדון; היחס השונה אינו אפליה ואינו פוגע בשוויון, אלא מאפשר שוויון מהותי; ההבחנה נמשכת כל עוד השוני קיים ורלוונטי.

- למשל: המדינה מכירה במערכת החינוך החרדית הנפרדת וממנת אותה, ומאפשרת לה תוכנית לימודים שמדגישה את לימודי הקודש – יחס שונה מזה שבשאר מערכת החינוך, בשל שוני רלוונטי (אורח החיים הדתי וערך לימוד התורה) – וכך מתממש המאפיין "מערכת חינוך נפרדת המדגישה לימודי קודש". או: מסגרות לימוד ותעסוקה מותאמות (למשל מסלולי לימוד אקדמיים ייעודיים לציבור החרדי) מאפשרות לחרדים להשתלב בלי לוותר על אורח חייהם הנבדל.

שאלה 9

- תהליכים כלל־עולמיים בין מדינות, חברות ויחידים; כוללים יכולת תנועה (מעבר, ניעות) הולכת וגדלה של סחורות, שירותים, מידע ובני אדם; התנועה מתבצעת במהירות, בתדירות גבוהה ובקלות יחסית, בהיקף הולך וגדל; העולם נתפס כ"כפר גלובלי", והדבר משפיע על תחומי חיים רבים: חברה, כלכלה, משפט, יחסים בין מדינות ולאומיות.
- שניים מאלה, כל אחד מוסבר: פונה אל קהל רחב ומגוון בו בזמן; פומבית וגלויה; אין קרבה פיזית / היכרות בין הקהל למעביר המסר; מהירה ואקטואלית; מועברים בה מסרים רבים, קצרים וקליטים; תפקידה העיקרי לעדכן את הציבור במידע, לפרש אותו ולפקח על הרשויות. דוגמאות: עיתונות כתובה, רדיו, טלוויזיה, אתרי אינטרנט, רשתות חברתיות.
- בעידן הגלובליזציה מידע עובר במהירות ובקלות בין מדינות (אינטרנט, רשתות חברתיות, ערוצי לוויין ורשתות חדשות בין־לאומיות); לכן תקשורת ההמונים פונה לקהל רחב יותר – גם מעבר לגבולות המדינה – ומעבירה מידע מכל העולם בזמן אמת; הציבור בישראל חשוף למקורות מידע רבים מחו"ל, וקשה לבלום חשיפת מידע (למשל באמצעות צנזורה או צו איסור פרסום) כשהוא מתפרסם במקורות זרים.

שאלה 10

- ממשלה המבוססת על שיתוף פעולה בין מפלגות יריבות (בדרך כלל המפלגות הגדולות, מגושים פוליטיים יריבים) היוצרות קואליציה רחבה; נועדה להבטיח יציבות פוליטית / לתת מענה למצב שבו אף מפלגה גדולה אינה יכולה להקים קואליציה בלי האחרת / לחזק את הלגיטימציה של הממשלה בזמני חירום ומשבר.
- הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה; על כללי משחק בסיסיים / על אופייה הבסיסי של החברה או המדינה; מחזקת את היציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות.
- שיתוף הפעולה בין המפלגות היריבות מבטא הסכמה רחבה על הצורך בפעילות משותפת – כדי לשמור על היציבות השלטונית / על החיים בצוותא / כדי לפתור בעיות לאומיות.

שאלה 11

- ההצבעה נערכת באמצעות שני פתקים: פתק לבחירה אישית של ראש הרשות ופתק למועצה; הבחירות לראש הרשות הן אישיות ורוביות, והבחירות למועצת הרשות הן רשימתיות יחסיות, עם אחוז חסימה (רשימה צריכה לקבל לפחות 75% מן המודד – מספר הקולות הדרוש למושב אחד); כדי להיבחר לראש הרשות צריך לקבל לפחות 40% מהקולות הכשרים, ואם אף מועמד לא קיבל זאת – נערכות בחירות חוזרות בין שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגבוה ביותר.

- הכרה בערך של ריבוי – מגוון דעות, עמדות של אנשים וקבוצות; עידוד / תמיכה בקיום ובביטוי של מגוון דעות ועמדות של אנשים או קבוצות בחברה; לפיכך יש לאפשר לכל קבוצה או דעה להתארגן ולפעול למען השגת האינטרסים שלה.

- הבחירות למועצת הרשות הן רשימתיות יחסיות – הייצוג של כל רשימה הוא ביחס ישיר למספר הקולות שקיבלה; כך מיוצגים במועצה רשימות ומפלגות שונות, דעות שונות ואינטרסים של קבוצות שונות בחברה, וזה מבטא הכרה בגיוון הדעות.

שאלה 12

- בודק תלונות של אזרחים / תושבים על התנהלות מוסדות המדינה, רשויות, חברות ממשלתיות וכל גוף הכפוף לביקורת המדינה; תלונות על פגיעה, עוול, שירות לקוי, חריגה מסמכות או אי־תקינות; ממליץ על תיקון הליקויים ומגיש לכנסת דוח שנתי; מוציא צווי הגנה לחושפי שחיתויות (שני רכיבים לפחות). בישראל מבקר המדינה משמש גם נציב תלונות הציבור.

- ערכים, אמונות וצורות התנהגות המבטאים הזדהות עם עקרונות הדמוקרטיה; ביניהם השתתפות בבחירות ומעורבות אזרחית, קבלת הכרעת הרוב, הכרה בשלטון החוק והפנמת ערכים כמו פלורליזם וסובלנות (שתי דוגמאות); תרבות פוליטית דמוקרטית והחינוך אליה מחזקים את יציבות המדינה הדמוקרטית.

- פנייה לנציב היא מעורבות אזרחית שמבטאת הזדהות עם עקרונות הדמוקרטיה – האזרח מצפה שהרשויות יפעלו לפי החוק ובסמכותן ופועל בדרך חוקית ומוסדית לתקן עוול; קיומו של הנציב ותיקון הליקויים בעקבות המלצותיו מבטאים הכרה בשלטון החוק ובכפיפות השלטון לביקורת.

פרק שלישי (24 נקודות)

שאלה 13

הצגה: מקור הסמכות במדינה הוא ציבור האזרחים; המדינה צריכה לתת ביטוי בחקיקה ובמרחב הציבורי למורשת היהודית במובן התרבותי והלאומי (למשל בלוח השנה, בחגים ובסמלים); מתוך זיקה למורשת ולמסורת, אך ללא מחויבות להלכה. ציטוט: "בעיניי, השבת הישראלית היא לאו דווקא שבת המבוססת רק על מצוות התורה, אלא השבת שנקבעה במרוצת הדורות כיום מנוחה ויש לה משמעות וערך בעיני כלל העם היהודי." / "רבים מאזרחי ישראל מכירים בייחודו של יום זה, אך לא בהכרח מתוך מחויבות דתית." / "אם כך, אולי הגיע הזמן לדון על צביון השבת במדינה ולהחליט אם ראוי להנהיג תחבורה ציבורית מוגבלת בשבת, שתיתן מענה גם לחילוניים וגם לדתיים." קישור: הכותבת רוצה לשמור על השבת כיום מנוחה בעל ערך לאומי־תרבותי לכל העם, מתוך זיקה למורשת ולא מתוך מחויבות להלכה; ואת צביון השבת במרחב הציבורי צריך לקבוע ציבור האזרחים בדיון ובהחלטה.

שאלה 14

הצגה: נכונות לקבל את זכותו של האחר להחזיק בדעות, באמונות ובאורח חיים שונים משלנו ולפעול לפיהם, גם כשהם מנוגדים לדעותינו, אינם נעימים לנו ואף מכעיסים אותנו; הסובלנות היא איפוק – הימנעות מפגיעה באחר ובזכותו להביע את דעתו; אין פירושה ויתור על עמדותינו – אפשר להתווכח ולנסות לשכנע; יש לה גבולות (אין לסבול אלימות והסתה). ציטוט: "לדעתי, ההתעקשות של נבחרי ציבור, המייצגים מגזרים שונים ודעות שונות בחברה, לסרב להקשיב איש לדעות רעהו הובילה למציאות זו שבה לא נמצא פתרון מוסכם לסוגיות המסחר והתחבורה הציבורית בשבת, ובכך הפסידה השבת." / "לכן עד שלא נשכיל לייצר שיח חדש, של הקשבה לדעת האחר, תפסיד היהדות גם במערכה הבאה." קישור: לטענת הכותבת, עקרון הסובלנות לא מומש – נבחרי הציבור סירבו להקשיב לדעות השונות משלהם – ולכן לא נמצא פתרון; היא קוראת ל"שיח חדש, של הקשבה לדעת האחר", כלומר למימוש הסובלנות.

שאלה 15

הצגה: זכויות שנועדו להבטיח לכל אדם רמת חיים בסיסית, הנדרשת כדי לחיות בכבוד כאדם חופשי; הן נובעות מן ההכרה בערך כבוד האדם; בשונה מזכויות טבעיות, הן מוענקות על ידי המדינה ליחיד (בדרך כלל בחקיקה) ומחייבות אותה להקצות משאבים; היקפן נקבע לפי המדיניות החברתית־כלכלית ומשאבי המדינה, ויש ויכוח על מידת מחויבות המדינה לממשן; דוגמאות: הזכות לחינוך, לבריאות, לרווחה ולביטחון סוציאלי, לדיור, לעבודה ולתנאי עבודה הוגנים (שכר, שעות עבודה, יום מנוחה). ציטוט: "לא תמיד בעלי העסק נותנים להם יום חופש חלופי ולעיתים גם לא תוספת תשלום בעבור עבודתם בשבת, כנדרש בחוק." קישור: זכויות העובד – יום מנוחה ותשלום הוגן – הן זכויות חברתיות שהמדינה העניקה בחוק, והן נפגעות כשבעלי העסק אינם מקיימים אותן.

פרק רביעי (22 נקודות) – שאלות 16–18

שאלה 16

– משפט אזרחי. הצגה: הכרעה בסכסוכים בין אדם לחברו – בין אנשים, תאגידים וגופים שונים; התובע הוא אדם (אזרח) או תאגיד, או המדינה או רשות מקומית, והנתבע הוא אדם, אזרח או תאגיד, או המדינה או רשות מקומית; אין ענישה, אלא חיוב כספי, קיום חוזה, תשלום פיצוי או חיוב לנקוט פעולה מסוימת. ציטוט: "נוסע ישראלי שטס מתאילנד לישראל תבע את חברת התעופה." / "השופט קיבל את טענת הנוסע, ופסק שחברת התעופה תשלם לו פיצוי כספי בשל עוגמת הנפש שנגרמה לו בגלל העיכוב בטיסה." קישור: אדם תבע חברה (תאגיד) – סכסוך בין אדם לגוף; בית המשפט לא הטיל עונש אלא חייב בפיצוי כספי.

שאלה 17

– ייצוג האזרחים. הצגה: הכנסת מייצגת את ריבונות העם ואת כלל האזרחים; האזרחים בוחרים במפלגות שמבטאות את העמדות האידיאולוגיות ואת האינטרסים שלהם; בכנסת (במליאה ובוועדות) מיוצגות העמדות והאינטרסים השונים בחברה. ציטוט: "לדבריה, איחוד הרשימות יבטיח שנציגי הרשימה החדשה יצליחו להיכנס לכנסת, ורק כך יביאו לידי ביטוי את רצון הבוחרים של כל אחת מן הרשימות שהתאחדו." קישור: איחוד הרשימות מגדיל את הסיכוי לעבור את אחוז החסימה, וכך הבוחרים של כל הרשימות יקבלו ייצוג בכנסת – נציגים שיבטאו את עמדותיהם ואת רצונם.

שאלה 18

– עבריינות פלילית (רגילה). הצגה: עבירה על החוק; מבצע העבירה יכול להיות כל אדם; המניע הוא אינטרס אישי; מבצע העבירה אינו מוכן לשאת בתוצאות מעשיו (פועל בהסתר); החברה והמדינה רואות בה תופעה שלילית, והמדינה מפעילה נגדה אמצעי אכיפה. ציטוט: "במהלך משחק כדורגל של נבחרת ישראל, התפרץ אחד האוהדים בריצה למגרש כדי להצטלם עם שחקן הנערץ עליו ולפרסם את התמונה." / "המשטרה עצרה את האוהד, והודיעה כי תמליץ להעמיד אותו לדין על שיבוש מהלך המשחק וסיכון חיי השחקנים." קישור: אוהד מן השורה עבר על החוק ממניע אישי (תמונה עם השחקן הנערץ), והמדינה מפעילה נגדו אמצעי אכיפה (מעצר והמלצה להעמיד לדין).

פרק רביעי (22 נקודות) – שאלות 19–20

שאלה 19

א. טענה ברורה במשפט אחד, למשל: "אני תומך/ת בצעדים שנקט שר הבריאות כדי למנוע את התפשטות מגפת הקורונה – כפיית אשפוז בבידוד על מי שאובחן כנשא, וחובת בידוד של שבועיים והימנעות ממקומות ציבוריים למי שחוזר ממדינות מסוימות."

ב. מושגים מקובלים בעד הצעדים: הזכות לחיים ולביטחון (של הציבור כולו), חובת המדינה להגן על חיי תושביה, תפקיד הממשלה בקביעת מדיניות ויישומה (בתחום הבריאות), חובות האדם – כיבוד זכויות הזולת ואי־פגיעה בהן. דוגמה: הזכות לחיים ולביטחון – הצגה וקישור לסוגיה.

ג. מושגים מקובלים נגד הצעדים: חופש התנועה (נגזרת של הזכות לחירות), הזכות לחירות (שלילת חירות בלי הליך משפטי), חופש העיסוק (מי שבבידוד אינו יכול לעבוד), הזכות לכבוד, עקרון הגבלת השלטון (סמכות רחבה בידי השר). דוגמה: חופש התנועה – הצגה וקישור לסוגיה. אין להשתמש במושג זהה או קרוב לזה של סעיף ב.

שאלה 20

א. טענה ברורה במשפט אחד, למשל: "אני מתנגד/ת לטענה שבמקרים שבהם החשודים הם נבחרי ציבור או בעלי תפקידים בכירים ברשויות השלטון אין להוציא צווי איסור פרסום."

ב. מושגים מקובלים בעד האפשרות להוציא צווי איסור פרסום גם בעניינם של נבחרי ציבור: הזכות להליך הוגן (חזקת החפות), הזכות לכבוד ולשם טוב, הזכות לפרטיות, שלטון החוק (כולם שווים בפני החוק). דוגמה: הזכות להליך הוגן – הצגה וקישור לסוגיה.

ג. מושגים מקובלים בעד הטענה (אין להוציא צווי איסור פרסום בעניינם של נבחרי ציבור): עקרון הגבלת השלטון – פיקוח וביקורת בלתי פורמליים של התקשורת, חופש הביטוי (חופש העיתונות), זכות הציבור לדעת, שלטון העם (הבוחרים צריכים מידע כדי לבחור), טוהר המידות / מניעת עבריינות שלטונית. דוגמה: עקרון הגבלת השלטון – הצגה וקישור לסוגיה. אין להשתמש במושג זהה או קרוב לזה של סעיף ב.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics